

НЕДЕЛЯ СИРОПУСТНА - ИЗГНАНИЕ АДАМОВО
ТЪЛКУВАНИЕ НА ЛИТУРГИЙНОТО СВЕТО
ЕВАНГЕЛИЕ

"Ако простите на човеците съгрешенията им,
и вам ще прости небесният ви Отец"
Мат. 6:14-21

*Източник: Библейские комментарии отцов Церкви и других
авторов
I-VIII веков [Коллекция из 16 томов]- 2001-2011*

**6:14,15 - Ако простите на човеците съгрешенията им,
и вам ще прости Небесният ви Отец**

Св. Иоан Златоуст, беседи върху Евангелието от Матей, 19:7¹

Готовността за прощаване

Нищо (друго) не ни уподобява на Бога така, както прошката на лошите хора, които ни обиждат. Това Господ го е показал още по-рано, като казва, че Бог *"оставя Своето слънце да грее над лоши и добри"*/Мат. 5:45/. Затова и във всяко изречение Той заповядва да се извършват общи молитви, като казва: *Отче наш! Да бъде Твоята воля и на земята, както на небето, дай ни хлябът, прости ни нашите дългове, не въведи нас в изкушение, избави ни.* Така Той ни заповядва да използваме множествено число, за да няма в нас и следа от гняв против ближния. И така, за какво ли наказание ще бъдат достойни тези, които, без да се съобразяват с всичко това, не само че не прощават, но и молят Бога за отмъщение на враговете, напълно нарушавайки този

¹ Защо е отдадено предпочитание на формата на множественото число "наши", а не на единственото "мои"? В акта на прощаването ние повече от всичко сеуподобяваме на Бога. Да прощаваме, означава да бъдем подобни на Бога.Неговият акт на прощаване е насочен към целия човешки род. Затова и ние сме призвани да прощаваме на всички длъжници, както се прощават и всички наши дългове.

закон, когато Бог всичко върши и се грижи за това, ние да не враждуваме помежду си!

И доколкото корен на всяко добро е любовта, Господ ужищо-жава всичко, което може да ѝ навреди и с всички средства се стареа да ни съедини един с друг, тъй като абсолютно никой - нито баща, нито майка, нито приятел, нито който и да било друг не ни е възлюбил толкова, колкото сътворилият ни Бог.

Августин Ипонски, За нагорната проповед на Господа, 2.11.39

Да не се прощава, значи да няма полза от молитвата

Наистина, не трябва небрежно да се оставя без внимание, че от всички тези поучения, в които Господ ни е учил да се молим, Той е определил, че най-много ние следва да запомним това, което се касае за прощаване на греховете, с което Той искал ние да бъдем милосърдни, защото това е единствената възможност да се избегнат нещастията. Действително, нито в една друга молитва ние не се молим така, буквално да се договаряме с Бога. Понеже казваме: *И прости нам дълговете ни, както и ние прощаваме на нашите длъжници.* И ако ние лъжем при този договор, то няма никаква полза от цялата молитва. Понеже Той говори така: *Ако простите на човеците съгрешенията им, и вам ще прости Небесният ви Отец; ако ли не простите на човеците съгреше-нията им, и вашият Отец няма да прости съгрешенията ви.*

**6:16-23 - ЗА ПОСТА, СЪКРОВИЩАТА НА НЕБЕСАТА,
СВЕТИЛНИКА НА ТЯЛОТО**

16. Също, кога постите, не бивайте намръщени като лицемерните; защото те си правят лицата мрачни, за да се покажат пред човеците, че постят. Истина ви казвам, те получават своята награда.

17. А ти, кога постиш, помажи главата си и умий лицето си,

18. та да се покажеш, че постиш не пред човеците, но пред твоя Отец, Който е на тайно; и твоят Отец, Който вижда в скришно, ще ти въздаде наяве.

19. Не си събирайте съкровища на земята, дето ги яде молец и ръжда, и дето крадци подкопават и крадат;

20. но събирайте си съкровища на небето, дето ни молец, ни ръжда ги яде, и дето крадци не подкопават и не крадат;

21. защото, дето е съкровището ви, там ще бъде и сърцето ви.

Обзор: Постепенно нагорната проповед привежда към по-взискателни аспекти. Нищо не застава толкова да се обича богатството, както тщеславието (св. Иоан Златоуст).

Самохвалството може да се заключава не само в блясъка и пищността на телесните неща, но също така и в най-жалките и дребнави неща, и с това то е още по-опасно, понеже въвежда в заблуждение под името на служене на Бога (Августин Ипонски).

Някои християни се съревновават с лицемерните в унилоост по време на пост. Но за тях би било по-добре да постят тайно (св. Иоан Златоуст).

Не на това, което е преходно, ние трябва да възлагаме нашето съкровище и нашето сърце, но на това, което пребъдва вечно (Августин Ипонски).

Понеже не е трябвало още от самото начало да се предложи учението за презиране на богатството, поради това, че користо-любието има голяма власт над човеците, Господ постепенно изкоренява тази страст (св. Иоан Златоуст).

Ако сърцето бъде на земята, тоест, ако всеки върши нещо за достигане на земна изгода, по какъв начин ще

бъде чисто това, което е хвърлено на земята (Августин Ипонски)?

Както при слепота на очите останалите членове се лишават от предишната дейтелност, поради това, че е угаснала светлината, така и след разтлението на ума твоят живот ще се изпълни с безчислени злини (Иоан Златоуст).

Ако намерението е било чисто и правилно, и насочено към това, което подобава, то всички наши дела, които извършваме съгла-сно с това намерение, непременно са добри. Всички тези дела Христос е нарекъл *цялото тяло* (Августин Ипонски).

6:16 *Не бивайте намръщени*

Двойното лицемерие

Тук нам подобава тежко да изстенем и горко да изплачем. Защото ние не само подражаваме на лицемерните, но и сме ги надминали. Аз действително познавам мнозина, които не само, когато постят, се показват като такива, но и без да постят, на лице се показват като постещи и като оправдание привеждат нещо по-лошо от самия грях. "Аз постъпвам така, - казват те - за да не съблазнявам другите". Какво говориш ти?! Да постиш ти повелява Божия закон, а ти се опираш на съблазънта! И наистина ли мислиш, че спазвайки този закон, ти съблазняваш, а престъпвайки го, не извършваш съблазън? Какво може да бъде по-лошо от такова пренебрежение!? Да не би да искаш да бъдеш по-лош от лицемерните, като лицемериш двойно? И да не би, като измисляш толкова крайно нечестие, не се срамуваш от силата на иреченото от Христос? (Св. Иоан Златоуст, беседи върху Евангелието от Матей, 20:1).

Слово за омразата към сребролюбието.

След като Господ изтръгнал недъга на тщеславието, Той много навреме предлага слово за омразата към

сребролюбieto. Понеже нищо не принуждава толкова да се обича богатството, както тщеславието. И тълпите от слуги, и многото евнуси, и премене-ните със злато коне, и сребърните маси и подобните им измислени различни вещи от човеците не за това, да удовлетворят някаква необходимост или да получат удоволствие, но за това, да се покажат пред другите. (Св. Иоан Златоуст, беседи върху Евангелието от Матей, 20:2).

6:17,18 - Твоят Отец, Който вижда в тайното, ще ти въздаде явно.

Лукавото виждане на святост

В тази глава главно следва да се обърне внимание на това, че самохвалството може да се изразява не само в блясъка и пищ-ността на телесните вещи, но също и в най-жалките и горестни, и с това то е още по-опасно, доколкото въвежда в заблуждение под името на служене на Бога. Понеже този, който блести с преко-мерна украса на тялото, дрехите или други разкошни вещи, лесно се изобличава по самите тези вещи, като явяващ се привърженик на великолепието на този свят и никого не измамва с лукавия изглед на святост. А този, който изповядва християнството, привлича вниманието към себе си с дрипи и небрежни парцали (като го върши умишлено, а не претърпявайки поради нужда), може да бъде разпознат по други свои дела, дали постъпва така поради небрежност към излишната украса, или поради някакво тщеславие. Понеже и Господ ни наставлява да се пазим от вълци в овчи кожи: *"По плодовете им ще ги познаете"*/Мат. 7:16/. Когато в резултат на някакви изкушения те започнат да се отклоняват или да се отказват от това, към което са се стремили, или каквото са жадували да достигнат в това одеяние, тогава неизбежно ще стане ясно, дали това е вълк в овча кожа,

или овца в своята. (Августин Ипонски, За нагорната проповед на Господ, 2.12.41).

6:19 - Не си събирайте съкровища на земята

Подготовка към учението за презирането на богатството

И така, по-горе Христос говори за това, че трябва да бъдем милосърдни, а тук с думите *не си събирайте съкровища* показва колко милосърдни трябва да бъдем. Тъй като доколкото не можеше от самото начало да предложи учение за презрението към богатството поради това, че користолюбието има голяма власт над човеците, Господ постепенно изкоренява тази страст и освобождава от нея, прсвейки накрая учението за омразата към сребролюбието възприемчиво за сърцата на Своите слушатели. (Св. Иоан Златоуст, беседи върху Евангелието от Матей, 20:2).

Съкровищата, които оскверняват

И така, ако сърцето бъде на земята, тоест, ако човек върши нещо с такова сърце, за да достигне земна изгода, по какъв начин ще бъде чисто това, което е хвърлено на земята? Ако то е устремено към небето, то ще бъде чисто, доколкото всичко небесно е чисто. Понеже всяко нещо се осквернява, когато се смесва с по-ниска природа, макар и да не е нечисто по своята природа, доколкото и златото се осквернява от чистото сребро, ако се смесва с него. Така и нашата душа се осквернява с увлечението към земното, въпреки че земята по своя произход и порядък е чиста. (Августин Ипонски, За нагорната проповед на Господ, 2.13.44).

6:20 - Но събирайте си съкровища на небето

Съкровищата, които ще пребъдат

Под *небето* аз тук бих разбрал не телесното (видимото, материално), понеже под всякакво тяло трябва да се разбира *земята*. А този, който си събира съкровища на небето, а именно, на това небе, за което е казано: *Небето е небе на Господа* (Пс. 113:24), тоест на

духовната твърд, е длъжен да пренебрегва целия свят. Понеже не на това, което прехожда, ние стрябва да основаваме и полагаме *нашето съкровище и нашето сърце*, но на това, което пребъдва вечно, понеже *небето и земята ще преминат* (Мт. 24:35). (Августин Ипонски, За нагорната проповед на Господ, 2.13.44).

НЕДЕЛЯ СИРОПУСТНА ТЪЛКУВАНИЕ НА АПОСТОЛСКОТО ЧЕТИВО

Рим. 13:11-14:4
Толковая Библия, Лопухин

11. така постъпвайте, понеже знаете времето, именно, че е настъпил часът да се събудим вече от сън. Защото сега е по-близо до нас спасението, нежели когато повярвахме.

Знаете времето, тоест, защото знаете *знака на времето*, сами разбирате, че това време ви е дадено за това, да се пробудите от сън. Св. апостол иска да каже: като мотив в добродетелния живот трябва да ви служи това съображение, че оставащото ви време за живот ви е дадено за приготвяне за второто пришествие на Христос. До този ден вие трябва да си рзплатите дълговете с всички.

Спасение, тоест прославянето, с което ще се удостоят праведниците на Христовия съд /Мат. 25:34/. Св. ап. Павел, заедно с всички християни, предполага, че

пришествието Господне е близко (ср. Филип. 4:5; 1 Пет. 4:7).

Нежели когато повярвахме. Св. апостол изчислява, че е минало достатъчно дълго време от обръщането на римляните към Христа до момента, в който той написал своето послание (25 години). За такива, така да се каже, отдавнашни християни е срамно да остават толкова дълго в състояние на сънливост. В такова състояние те са могли да бъдат само в самото начало на тяхното обръщане към Христа, а сега за тях е време да се отърсят от съня, особено предвид близостта на второто пришествие Христово. "Пред вратите - казва св. апостол - стои времето за съд" (Св. Иоан Златоуст).

12. Нощта се превали, а денят се приближи: да отхвърлим, прочее, делата на мрака и да наденем оръжието на светлината.

12а. Времето до второто пришествие е време, в което хората спят греховен сън. Св. апостол нарича това време нощ, за разлика от този момент, когато второто пришествие ще заблести като ясен ден. *Нощта премина*, по-точно придвижи се напред, остава ѝ малко (προέκοψεν).

12б-14. Предвид близостта на второто Христово пришествие ние трябва да се грижим за подобрене на своя личен живот и да пребъдваме в строго въздържание.

Да отхвърлим, тоест, да махнем от себе си, като нощна завивка.

Делата на тъмнината, тоест, греховните привички.

Оръжието на светлината. Въоръжението се е носело отчасти като одеяние (ср. Еф. 6:11; 1 Сол. 5:8). Християнинът се възприема тук като Христов борец против царството на тъмнината.

13. Като в ден, да се държим благоприлично, без да се предаваме нито на срамни гощавки и пианство, нито на сладострастие и разпътство, нито на раздор и завист.

14. но облечете се в Господа нашего Иисуса Христа, и грижите за плътта не превръщайте в похоти.

14. Облечете се в Господа нашего Иисуса Христа, тоест съединете се най-тясно с Христа, така че Христос да стане вашият живот (Гал. 2:20). Въпреки че вярващите се обличат в Христа още в кръщението (Гла. 3:27), но с това обличане, собствено казано, само се полага начало. След това вече целия живот на вярващия представлява продължение на започнатото дело.

Грижите за плътта не превръщайте в похоти. Християнинът не може да живее извън тялото, то остава орган на нашата дейност (ср. Еф. 5:29; Кол. 2:23; 1 Тим. 5:23), докато живеем на земята. Следователно, за него трябва да се грижим, но нека тези грижи да не послужат като храна за усилване на похотите в нас. Християнинът не бива лековато да се поддава на движенията на чувствено-телесните пожелания, които са готови всеки момент да се възродят и да го въвлекат в грях.

14:1. Немощния във вярата приемайте без препирни за мнения.

Обзор: В римската християнска Църква съществувало различие във възгледите, позволено ли е на християнина да вкухва месо и да пие вино. Някои християни считали за необходимо да се въздържат и от двете. Те считали за необходимо да освещават някои дни по особен начин (с пост). А други считали за безполезна всички такива ограничения на християнската свобода. Св. апостол научава първите да не осъждат тези, които се придържат

към свободните възгледи за указаните обстоятелства, а вторите, които са със силен дух, съветва да бъдат снисходителни по отношение на тези, които намират за необходими за християнина особените подвизи на въздържанието. Нека силните да се съжалят над слабите, помнейки, че те също са изкупени от Господа на скъпа цена и че всички християни съставляват единно царство Христово, което всеки християнин трябва да поддържа, жертвайки своите лични желания и интереси.

Кои са били тези слаби във вярата, намирайки за необходимо за християните известно въздържание? На този въпрос е трудно да се отговори нещо определено. Едва ли това са били човеци с иудейски светоглед, както предполагат някои тълкуватели (напр. Цан). На иудеите и така не са им били забранени за вкуване виното и месото (само някои месни храни са били забранени от Мойсеевия Закон), и при това св. апостол едва ли така снисходително се е отнесъл към заблудението на иудействащите. По-скоро тук може да се види отражение на някои аскетически възгледи на елинската и римската философии. Известно е, че от употреба на месо са се въздържали орфиките и питагорейците стоици, последните не пиели и вино (Секстий, Сотирон, М. Рут).

1. *Немощният във вярата*, тоест такъв вярващ, който се бои, че неочаквано и скоро може да се лиши от полученото спасение и затова избягва всичко, което му се струва опасно в този смисъл.

Приемайте, тоест не го лишавайте от братско общение.

Без препирни за мнения (*μή εις διακρίσεις διαλογισμών*) - по-правилно: да не се изпада в критика на чуждите разсъждения (макар и да са, може би, неоснователни).

2. *Един вярва, че може да яде всичко, а немощният яде зеленчук.*

3. Който яде, да не презира оногова, който не яде; и който не яде, да не осъжда оногова, който яде, понеже Бог го е приел.

3. Бог го е приел, тоест да задържи и единия и другия в Своята Църква.

4. Кой си ти, който съдиш чуждия слуга? Пред своя Господар стои той, или пада. И ще бъде изправен, защото Бог е мощен да го изправи.

Ти, това е обръщение към немощния във вярата.

Стои или пада, тоест остава или не в благодатно състояние. Св. апостол не иска да каже това, че на нас трябва да ни бъде безразлично състоянието на вярата в нашите братя по вяра. На нас не ни е забранено да употребяваме усилия за това, да ги подбудим да възприемат нашия светоглед, и ние даже сме obligated да се грижим за тяхното душевно спасение. Но при това ние не трябва да забравяме, че вярата е лично отношение на всеки човек с неговия Бог и че ние нямаме право да го съдим (разбира се, за "безразличните" неща). И ако ние сме уверени, че нашите братя по вяра правят нещо, според нашата гледна точка, неправилно, но все пак го правят заради Бога, със съзнанието за своята зависимост от Него, ние нямаме право да се съмняваме във възможността за тяхното спасение.